

וְאֵת רַקִיעַ לְעַילָא מִן רַקִיעַ, וְהִאי רַקִיעַ דְשַׁלְטָא
עַלְיִיהוּ, בְּלָהוּ מִסְפְּלָזָן לְגַבְיהָ. מַה בְּתִיב,
(יחזקאל א) וְתַחַת הַרְקִיעַ בְּנֶפֶלֶם יִשְׁרוֹת אֲשָׁה אֶל
אֲחוֹתָה וְגוּ. בְּגַזְוּ דְכַלְהָו שְׁלָטִין עַל מַה דְאַתְפְּקָדוּ,
וְשְׁלִיחָיו דְקוֹסְטָא דְקַוְפְּטָרָא בְּהָו.

וְאַינְזָן לְכָל סְטָר תְּשֻׁעה, לְדִי סְטָרֵין דְעַלְמָא,
וְאַינְזָן לְזָו בְּחוֹשְׁבָנָא. וּכְדָמַת חַבְרָנוּ בְּלָהוּ,
אֲתַעֲבִידָו רְשִׁימָא חָדָא בְּרֹזָא דְשָׁמָא חָדָא, בְּיַחְוֹדָא
שְׁלִים בְּדַקְהָזִי.

וּכְדָמַת קָנִי לְגַבְיָי בְּרָסִיא, מַה בְּתִיב. וּמַמְעַל
לְרַקִיעַ אֲשֶׁר עַל רָאשָׁם בְּמַרְאָה אֶבֶן סְפִיר
דְמוֹת בְּפָא וּעַל דְמוֹת הַכְּפָא דְמוֹת בְּמַרְאָה אָדָם
עַלְיוֹ מְלַמְעָלָה, וְהָא אָזְקִימָנָא (נ"א דַיְקָנָא) דְהָאִי אֶבֶן
טָבָא בְּכָרְסִיא דְקִיְימָא עַל ד' קִיְימִין, וּעַל הַהְוָא

לשון הקודש

וַיֵּשׁ רַקִיעַ לְמַעַלה מִן הַרְקִיעַ, וְהַרְקִיעַ
מִתְחַבְּרִים, נִעְשִׁים רְשָׂום אֶחָד, בָּסּוּד שֵׁל
הַוְה שְׁשִׁילְטָן עַלְיִם, בְּלָם מִסְתְּבָלִים
שֵׁם אֶחָד, בְּיַהוּד שְׁלָם בְּרָאִי.
וְכַשְׁגַתְקִינִים בְּלָפִי הַכְּפָא, מַה בְּתוּב?
בְּלָפִי. מַה בְּתוּב? (יחזקאל א) וְתַחַת הַרְקִיעַ
בְּנֶפֶלֶם יִשְׁרוֹת אֲשָׁה אֶל אֲחוֹתָה וְגוּ,
מִשּׁוּם שְׁכָלָם שְׁלָטִים עַל מַה שְׁנַפְקָדוּ,
וְשְׁלִיחוֹת שֵׁל מַדָּת הַחְכָל בָּהָם.
וְהָם תְּשֻׁעה לְכָל צָד, לְאַרְבָּעָת צָדִי
הַעוֹלָם, וְהָם לְזָו בְּחַשְׁבּוֹן. וּבְשָׁכָלָם

כִּרְסֵיָה דַיּוֹקְנָה דָאָדָם, לְאַתְּחֶבֶרָא בֵיהַ בְּחִדָּא, וְלְאַתְּבֶרֶבָא בְּדָקָא יִאָוֶת.

וּבְדַ אֲיַהַי מַתְּתָקְנָא לְגַבְיַהַ דָאָדָם, לְמַהְיוֹ בְּלָא רְתִיכָא (נ"א קדישא, וכדין פלא רתיכא) **חִדָּא, לְהַאי אָדָם.** כדין בתיב, ויאסור יוֹסֵף מִרְכְּבָתוֹ דָא צְדִיק. ויעל לְקַרְאַת יִשְׂרָאֵל אָבִיו גְשֻׁנָה. לְקַרְאַת יִשְׂרָאֵל, דָא רְזָא דָאָדָם. גְשֻׁנָה, תְּקַרְוּבָתָא חִדָּא, לְאַתְּקַרְבָּא בְּחִדָּא, בְּקַרְבָּנָא חִדָּא וְיִחְזָקָא חִדָּא.

וַיַּרְא אֱלֹיו, דָבֵד אַתְּחַוו שְׁמֵשָׁא בְּסִיחָרָא, כְּדַיֵּן נְהִיר סִיחָרָא וְאֲנָהִיר לְבָלָחוֹ דְלִתְתָּא. וּבָנָן בְּגַנוּגָא דָא, בָּל זְמָנָא דְקַדְשָׁה דְלַעַילָא שְׁרָא עַל מִקְדְשָׁא דְלִתְתָּא, אַתְּנִהְיָר בֵי מִקְדְשָׁא וְקִיְמָא בְשִׁלְימֹותָה. וּבְדַ אַסְתַּלְקָמָנִיהָ וְאַתְּחַרְיבָּבֵי מִקְדְשָׁא, כְּדַיֵּן, נִיבָּה עַל צְוָאוֹרִיו עוֹד. דָבָכוֹן בְּלָא עַל מִקְדְשָׁא דְאַתְּחַרְיבָּב.

לשון הקודש

הכפsea דמות של אדים, להתקרב בו יחד להתקרב יחד בקרובן אחד ויחוד אחד. **וַיַּרְא אֱלֹיו** - שכשנרא השם עם הלבנה, או מאירה הלבנה, ומaira לבןם שלםטה. וכן במו זה, בלא שחקרשה שלמעלה שורה על המקדש מרכבתו - זה הצדיק. ויעל לְקַרְאַת יִשְׂרָאֵל אָבִיו גְשֻׁנָה. לְקַרְאַת יִשְׂרָאֵל - זה הפסוד של אדים. גשנה - התקרובות אחת,

עוז, מאי עוד. דא גלוּתָא בתראה.

כדיין פיוֹן דחֶמְא יעַקְבָּן וְאִסְתְּבָל דהָא תְּקוּנָא דְלִתְתָּא אַשְׁתְּבָלֵל כְּגַוּנָא דְלַעֲילָא, כְּדַיִן
אמֵר אִמוֹתָה הַפְּעָם וְגַ�וְוָן. בַּי עֲזַדְךָ חַי, דְאַתְקִימָת
ברְזֹא דְבָרִית קְדִישָׁא, (דף ריא ע"ב) דְאַקְרֵי חַי הַעוֹלָמִים,
וּבְגַיְן בְּךָ בַּי עֲזַדְךָ חַי. וְעַל דָא בְּקִדְמִיתָא אָמֵר,
רַב עוֹד יוֹסֵף בְּנֵי חַי, דְאַצְטְּרֵיךְ לְמַיקָּם בְּרוֹא דְחַי,
וְהָא אַתְמָר.

תָא חַי, מָה בְתִיב, וַיְבָרֵךְ יַעֲקֹב אֶת פְּרֻעה, אָמֵר
רַבִּי יוֹסֵף, פְּרֻעה אָפָע עַל גַב דְאַזְקָמוֹתָה בְּרוֹא
אוֹתָרָא, סְמֵךְ דְקָא סְמִכִּינָן בְּעַלְמָא.

אָבָל תָא חַי, (שיר השירים א) לְסָמֵתִי בְּרַכְבֵּי פְּרֻעה
דְמִיתִיךְ רַעִיתִי, תָא חַי, אִית רַתִּיבֵין
לְשִׁמְאָלָא בְּרוֹא דְסִטְרָא אַחֲרָא, וְאִית רַתִּיבֵין לִימִינָא

לשון הקודש

בכו עַל הַמְּקֻדָשׁ שְׁנַחֲרָב. עוֹד, מָה זוּ בְנֵי חַי, שָׁאָרֵיךְ לְעַמְדָבָסֵוד שֶׁל חַי, וְהַגָּה
עוֹד? וּוְגַלְלָתָה הָאַחֲרֹנָה.

בָא רָאָה מָה בְתִובָה, וַיְבָרֵךְ יַעֲקֹב אֶת
פְּרֻעה, אָמֵר רַבִּי יוֹסֵף, פְּרֻעה, אָפָע עַל גַב
שְׁבָאָרוּחוֹ בְסּוֹד אַחֲרָא, סְמֵךְ שְׁפָומְכִים
בְּעוֹלָם.

אָבָל בָא רָאָה, (שיר א) לְסָמֵתִי בְּרַכְבֵּי
פְּרֻעה דְמִיתִיךְ רַעִיתִי. בָא רָאָה, יְשַׁ

אוֹ פִיוֹן שְׁרָאָה יַעֲקֹב וְאִסְתְּבָל שְׁהָנָה
הַתְּקוּנָן שְׁלִמְטָה נַתְקָנוּ בְמַוְוָ שְׁלִמְעָלָה, אוֹ
אָמֵר אִמוֹתָה הַפְּעָם וְגַ�וְוָן. בַּי עֲזַדְךָ חַי,
שְׁהַתְקִימָת בְסּוֹד שְׁל הַבָּרִית הַקָּדוֹשׁ
שְׁנַקְרָא חַי הַעוֹלָמִים, וּמְשׁוּם בְּךָ בַי עֲזַדְךָ
חַי. וְעַל בָן בְּרָאשׁוֹנָה אָמֵר, רַב עוֹד יוֹסֵף

**בָּרוֹא דְלֻעִילָא דְקַדּוֹשָׁה, וְאֵלֵין לְקַבֵּל אֵלֵין. אֵלֵין
הַרְחָמֵי וְאֵלֵין הַדִּינָא.**

ובכן קדשא בריך הוא עבד דינא במצרים, כל דינא דעבדיך, בההוא גוונא לאינון רתיכין ממש, ובגוננא דיליה דההוא סטרא ממש. מה ההוא סטרא (מש) קטיל נאפיק נשמתין, אוף קדשא בריך הוא עבד בההוא גוונא ממש. דכתיב, (שמות יג) ונירגן ה' כל בכור, וכן כלל מצרים, בההוא גוונא ממש. ובגין קה דמייתך רעיתה, בגוננא דיליה ממש לקטלא. דכתיב, כי אני ה' אני הוא ולא אחר. ולזמנא דאתה מה כתיב, (ישעה ט) מי זה בא מארום חמיין בגדים מבצורה וגנו.

**תָּא חֹוי, מה כתיב, וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בָּאָרֶץ מִצְרָיִם
בָּאָרֶץ גּוֹשֵׁן וַיַּאֲחַזֵּוּ בָה וַיִּפְרוּ וַיִּרְבוּ מְאֹד.**

לשון הקודש מרכבות לשמאל בסוד של הצד האחד, ויש מרכבות לימין בסוד של למעלה של קדשה, ואלה בוגנד אלה. אלה של רוחמים, ואלה של דין. ובשחקרוש בריך הויא עשה דין במצרים, כל הדין שעשה, באוותה צורה, שהם המרכיבות ממש, וכן של אותו הצד ממש. מה אותו הצד ממש ומשהו של אותו הצד ממש. ומה מוציא נשות, קה הקדוש ברוך הוא באה ראה מה כתוב. וישב ישראל באארץ מצרים באארץ גושן ויאחו באה ויפרו וירבו חמיין בגדים מבצורה וגנו.

וַיֹּאֶחֱזוּ בָהּ, אֲחִשְׁנָת עַלְמִין. וַיֹּאֶחֱזוּ בָהּ, דְּהָא לְהֻזָּן
אֲתַהֲזֵי, כַּמָּה דְאַזְקְמֹזָה. (ד"א ל"ג אמר רבי יוסף) וַיִּפְרֹז וַיִּרְבֹּז
מַאֲד, וְדָאי, דְּהָא צַעַרָא לֹא שְׂרָאת בָּהּוּ, וְקִיְימִי
בְּתִפְנוֹקִי עַלְמָא, וַיְגִינֵּן בָּקָד וַיִּפְרֹז וַיִּרְבֹּז מַאֲד. בָּרוּךְ
יְהָעָזֶל אָמֵן וְאָמֵן:

פרקשת ויהי

(אמרו המגיהים מתוך הלשון ניכר שאינו מספר הוזהר (עד ויהי יעקב. רבי חייא פתח
וכו' בדף רט"ז ע"א) (והא�ר ניכר מתוך החושך. ולדעתינו כי הוא ממדריש הנעלם ובלשון
הקודש היה. והמתחכמים להתחלל שנו שפת אמת והפסידו בונת והבנת המאמר כי לא
ידעו ולא הבינו לעשות הלשון על מתכונתו והנה יהיה בעניין כל מעין בדברי הספר
החתום וכבר היינו משמשיטין אותו כי בהעתקה שבא מצפה טוב"ב לא מצאנו אותו. אלא
מן הראויים שלא יתפארו علينا לאמר כי מלאכתנו חסירה הדרפסנו אותו כאשר הוא
ואין כה בידינו לתכן את אשר עותנו)

וַיְהִי יַעֲקֹב בָּאָרֶץ מִצְרָיִם שְׁבָע עַשְׂרָה שָׁנָה וָנוּ.
אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, לְבָא חֶמֶא בְּנֵבוֹאָה, בְּמִצְרָיִם,
דִּיהְזָן בְּנוֹהִי בְּכַמָּה גָּלוֹזָן, עַד הָכָא וְעַד עַדְנָא דְקִיז
מִשְׁיחָא. וְלֹא מַטָּא לְבֵנוֹאָה דְנוֹהִי אֶלָּא בְּמִצְרָיִם.

לשון הקודש

מַאֲד. וַיֹּאֶחֱזוּ בָהּ - יִרְשָׁת עַזְלָמִים. וַיֹּאֶחֱזוּ
בָהּ - שָׁהָרִי לְהָם רָאוּיהָ, בָּמו שְׁבָאָרוֹה.
וַיְהִי יַעֲקֹב בָּאָרֶץ מִצְרָיִם שְׁבָע עַשְׂרָה
שָׁנָה וָנוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, הַלְּבָרָה רְוָאָה
בְּנֵבוֹאָה, בְּמִצְרָיִם, שְׁיִהּוּ בְּנֵי בְּכַמָּה
גָּלוֹזָת, עַד בָּאָן, וְעַד עַדְנָא שְׁלָקִיז הַמְשִׁיחָת.
וְלֹא הַגִּשָּׁה לְבֵנוֹאָה שֶׁל וַיְהִי אֶלָּא
בְּמִצְרָיִם, וַיְהִיא הַגְּבוֹאָה הַמְּעָלָה

פרקשת ויהי יעקב
מַאֲד. וַיֹּאֶחֱזוּ בָהּ - יִרְשָׁת עַזְלָמִים. וַיֹּאֶחֱזוּ
בָהּ - שָׁהָרִי לְהָם רָאוּיהָ, בָּמו שְׁבָאָרוֹה.
וַיְהִי יַעֲקֹב בָּאָרֶץ מִצְרָיִם שְׁבָע עַשְׂרָה
שָׁנָה וָנוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, הַלְּבָרָה רְוָאָה
בְּנֵבוֹאָה, בְּמִצְרָיִם, שְׁיִהּוּ בְּנֵי בְּכַמָּה
גָּלוֹזָת, עַד בָּאָן, וְעַד עַדְנָא שְׁלָקִיז הַמְשִׁיחָת.
וְלֹא הַגִּשָּׁה לְבֵנוֹאָה שֶׁל וַיְהִי אֶלָּא
בְּמִצְרָיִם, וַיְהִיא הַגְּבוֹאָה הַמְּעָלָה

וְהִיא נָבוֹא תָּא מַעֲלִיתָא, מַדְאַתְנֵבִיאוֹ (ר'א לא אתנבייאו)
הַכְּבוֹדָה, וְלֹא מַטָּא לְהֹ שֻׁם אִגְיֶשׁ מִן בְּנֵי נְבִיאָה,
אֶלָּא הוּא זְמַשָּׁה. בְּמִשָּׁה בְּתִיב, (שמות לג) כִּי לֹא יְרַא נִ
הָאָדָם וְחִי. בִּיעַקְבּ בְּתִיב, וַיְהִי יְעַקְבּ. וַיְהִי, נָבוֹא תָּא
דְּגַדְּתָא מַאֲסְפְּקָלְרִיאָה (פָּאִירָתָא) דְּגַדְּרָא.

בעי לְמַיִּימָר (הַפְּזִינָה הַזָּה בְּעִינָה) נָבוֹאָן הַגְּלוֹתָא דְעַרְעָז
לְבָנוֹהִי בְּאָרְעָא דְכָנָעָן וּבְכָל אָרְעָא דְאַתּוֹתָב
בָּה. מְאָרָעָא דְמִצְרָיִם הַזָּה תְּבִיר לְבִיה. דְבִתְיב, (בראשית
מג) כִּי יִשְׁשָׁבֵר בְּמִצְרָיִם.

וַיָּעַל דָּא מַטָּא, וַיְהִי יְעַקְבּ בְּמִצְרָיִם, וְלֹא הַזָּה חָדִי.
כִּי בְּאָרְעָא (דף ריב ע"א) הַהִיא סְפִיקָוּן דְעַמִּין,
סְפִרְיוֹן דְכִירָסִי יִקְרָא. וְלֹא מַטָּא לְהֹזָן שֻׁם אִגְיֶשׁ,
לֹא מִן עַלְּאָה וְלֹא מִן תְּתָאָה, אֶלָּא חִי. וְרוֹזָא דָא,
כִּי לֹא יְרַא נִהְיָה הָאָדָם וְחִי. בְּפִמְהָ הַזָּא רַזָּא עַלְּאָה

לשון הקודש

מִשְׁהַתְנֵבָאוֹ וְשַׁלָּא הַתְנֵבָאָה בְּמוֹתָה וְלֹא
הַגַּעַת לְשֻׁם אִישׁ מַבְנֵי הַגְּבִיאִים, אֶלָּא
שְׁבָור לְבָוֹן, שְׁבָתוֹב כִּי יִשְׁשָׁבֵר בְּמִצְרָיִם.
וַיָּעַל בֵּן הַגַּעַת וַיְהִי יְעַקְבּ בְּמִצְרָיִם, וְלֹא
יְרַא נִהְיָה הָאָדָם וְחִי. בִּיעַקְבּ בְּתִוב וַיְהִי
יְעַקְבּ. וַיְהִי, נָבוֹאָה שִׁירָה
מַהְאַסְפְּקָלְרִיאָה וּמַאיְרָה הַמְּאִירָה.
רָצָח לוֹמֶר, וְהַפְּזִינָה הַזָּה בְּעִינָיו נָבוֹאָת
הַגְּלוֹת שְׁתָקָרָה לְבָנָיו בְּאָרְצָן בָּנָעָן וּבְכָל

בדא קרא, ואנו חביריא תמייהן עלייהו, על וייחי דבר עמייה יעקב. הנה ליה למימר קמי ישראאל. ישראאל מגין, דכתיב, (ירמיה ב) קדש ישראאל לה' ראשית וגנו. (שמות ד) בני בכורי ישראאל. רבי אלעזר בריה דרבי שמעון אמר, וכי לא אמר קרא, (בראשית כה) נימבר את בכורתו ליעקב.

אמר רבי שמעון אביה, בעידנא דהו ישראאל קשיטין זובאיין ועבדין זבו, ולא הו רתיתין ישראאל, אלא יעקב לחזירה. בדין טבאן דעבדין, הנה למעבד להו טבאן סגיאין דא בדא.

מדחבו, ואתגלו אulo על חובייהן, ועל עזבידיהן בישין, לא הו סבלין היה, שלא יהווין לעלם, בקושטא על חובייהן. ועל דא אתי מבילתא דרחמי זדינא לחוד, ישראאל, ויהבית יתהון בא-ארעא

לשון הקורש

ישראל אמתים וצדיקים ועושים זכיות בפסוק הנה, ואנו החברים תפחים עליהם, על וייחי שפוכיר עמו יעקב, היה לו לומר לפניו ישראאל. ישראאל מגין? שפתות (ירמיה ב) קדש ישראאל לה' ראשית וגנו. (שמות כד) בני בכורי ישראאל. רבי אלעזר בן של רבי שמעון אמר, וכי לא אמר הבהירוב (בראשית כה) נימבר את בכורתו ליעקב?

אמר רבי שמעון אביו, בזמן שהיה

גָּלוֹתָהּוּן. יְאֹתֶ בְּעֵי בָּרִי, אֲבָל אַנְיִשׁ מִסְתָּבֵל וַיַּגְדַּע יְתִיָּה, יַעֲקֹב דָמְתָלָף עִם נִיחַי, קָדְשׁ. וְעַל דָנָא רְזָא אָמְרִין, יַעֲקֹב בְּחָר יְתִיָּה סְפִירָא בְּכּוּרֶסִי יַקְרָא.

רְבִי שְׁמֻעוֹן פָּתָח וֹאמֶר, (ישעה נ) וְאֵת דָבָא וְשָׁפֵל רֹוח לְהַחְיוֹת רֹוח שְׁפָלִים וְלַהֲחִיוֹת לֵב נְדָבָאים. לֵב נְדָבָאים, דָא יַעֲקֹב. בָּמָה דָא תָּאָת אָמֶר, תְּחוֹת מִן דְרֵגָא נְחִיתָת עַלְוָהִי נְבִיאֵין בְּרֶכֶבָן בְּמִצְרָיִם. תָנָא אָמֶר רְבִי אָבָא, לְבָא חַמָּא, דַיְעַקְבָּר דְהֹוה בְּמִצְרָיִם לִית נְבוֹאתִיה מַעֲלִיוֹתָא. (ס"א רָאָרָא סְנִיאָה) אַרְעָא סְגִיאָה.

תָא חַזִי, לֹא זָכֵי לְבָרֵךְ לְחֵד מִבְנוֹהִי, וְלֹא הָנוּ בְּיִדְיָה רֹוחָא לְבָרֵךְ אַלְאָ בְּמִצְרָיִם, כֵד בְּרֵיךְ יְתִהּוּן כָל חֵד וְחֵד בְּרוֹזָא. וּרוֹזָא (בראשית מ"ב) וּירָא יַעֲקֹב בֵי יִשְׁשָׁבֵר בְּמִצְרָיִם וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לִמְה תִּתְרָאוּ. תָא חַזִי, דָלָא אִיתִיָּהּ בַת נְבוֹאתָא, אַלְאָ

לשון הקודש

שָׁאלָתָה, בָנִי, אֲבָל אִישׁ הַמִּסְתָּבֵל וַיַּדַע אָמֶר רְבִי אָבָא, הַלֵּב רֹואָה, שְׁחִיה יַעֲקֹב בְּמִצְרָיִם אֵין נְבוֹאתו מַעְלָה. וְשָׁהָרָץ שְׁנָאָהוּ. אָרֶץ גְּדוּלָה.

בָא רָאה, לֹא זָכָה לְבָרֵךְ אֶת אֶחָד מִבָנָיו וְלֹא הִתְהַגֵּה בְּיָדוֹ רֹוח לְבָרֵךְ אַלְאָ בְּמִצְרָיִם, כְּשֶׁבָרֵךְ אֹתָם כָל אֶחָד וְאֶחָד בְּסָוד, וְסָוד - (בראשית מ"ב) וּירָא יַעֲקֹב בֵי יִשְׁשָׁבֵר בְּמִצְרָיִם וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לִמְה תִּתְרָאוּ בָא רָאה שָׁלָא נְתָנָה הַגְּבוֹאָה עַלְיוֹ נְבוֹאות וּבָרְכוֹת בְּמִצְרָיִם. שְׁנִינוּ,

אֲבָל אִישׁ הַמִּסְתָּבֵל וַיַּדַע אָמֶר יַעֲקֹב הַמְּחַבֵּר עִם וַיַּחַי הוּא קָדְשׁ, וְעַל סָוד זה אָמְרִים, יַעֲקֹב בָּחָר אֶתְהוּ לְהִיּוֹת סְפִיר בְּכֹפֶא הַכְּבָד.

רְבִי שְׁמֻעוֹן פָּתָח וֹאמֶר, (ישעה נ) וְאֵת דָבָא וְשָׁפֵל רֹוח לְהַחְיוֹת רֹוח שְׁפָלִים דָבָא וְשָׁפֵל רֹוח לְהַחְיוֹת רֹוח שְׁפָלִים וְלַהֲחִיוֹת לֵב נְדָבָאים. לֵב נְדָבָאים - זה יַעֲקֹב, בָמו שְׁנָאָהוּ, תְהַת מַהְדְרָגָה יָרְדָה עַלְיוֹ נְבוֹאות וּבָרְכוֹת בְּמִצְרָיִם. שְׁנִינוּ,

לְתַבִּירִי לְבָא. כִּמֶּה דָּאַת אָמֵר, (בראשית מ"ב) רְדוֹ שְׁמָה וַיִּשְׂבַּרוּ לְנוּ מַשָּׁם וַגְּתִיה וְלֹא גְּמוֹת.

אמֵר רבי יוסף, תהות ברפי יקרא קדישא, יעקב ספר, דאייה מכילתא דרינא לסתירה, אתה אמר, (בראשית ל"ב) לא יעקב יאמר עוד שמק כי אם ישראל כי שרית עם אלhim ועם אנשיים ותובל. את משכחה דיעקב חזא לסתירה מכילתא דרינא, ניזרה לו השם באשר עבר את פנאל וגוי, ורוא דמלחה (ירמיה ז) אויל לנו כי פנה היום כי יגטו צלי ערב.

רַבִּי שְׁמֻעֹן אָמֵר, פֶּد אֲתַגְּלִיאוּ מִן יְרוּשָׁלָם,
וְאַעֲדִיאוּ תְּדִירָא, וְסָאִיב מִסְגָּה יִת הִכְלָא.
בְּעֵדֶנָּא הָהִיא לֹא סּוּבְלָת מְלֻכָּתָא לִישְׂרָאֵל עַל
חוּבִיהָן, אֵלָא יִשְׂרָאֵל. בְּגַין הָהִיא מִתְּרִי גִּסְאָה,
רְחִמְיִי וְדִינָא.

לא לשבורי הלב, כמו שנאמר רדו שמה ושברו לנו שם וגהה ולא גמות. אמר רבי יוסף, תחת פפה הכבוד הקדוש, יעקב ספר, שהיה מדת הדין לצדוו. בא ואמר, שם לו לא יעקב יאמר עוד שמק כי אם ישראל כי שרית עם אלhim ועם אנשיים ותובל. אתה מזיא שיעקב ראה לצדוו מדת הדין. ניזרה לו

רבי שמעון אמר, פֶד אֲתַגְּלִיאוּ מִן יְרוּשָׁלָם,
וְאַעֲדִיאוּ תְּדִירָא, וְסָאִיב מִסְגָּה יִת הִכְלָא.
בְּעֵדֶנָּא הָהִיא לֹא סּוּבְלָת מְלֻכָּתָא לִישְׂרָאֵל עַל
חוּבִיהָן, אֵלָא יִשְׂרָאֵל. בְּגַין הָהִיא מִתְּרִי גִּסְאָה,
רְחִמְיִי וְדִינָא.

וְמַלְהָ דלא יעקב יאמיר עוד שמק כי אם ישראל, פד את פרייש בסבירותה. ישראל יעקב עלאה דא מון דא, ובגינזון הוה חוטרא דמשה גליפא מתרין סטורי משמייה קדיישא, חד רחמי בדינא, וחד דינא בדינא.

וּרֹזֵא (במדבר כט) לא הביט און בייעקב ולא ראה עמל בישראל, מדען בגלוותא, דחיקו בין שנאי, ואסתלקת מטרוניתא מן מלכא, ואתרחיקת מעיה, הוא ישרי שכינטא ביגנא ויפרקייננא. ורוא (ישעה מד) בה אמר ה' מלך ישראל ונואלו ה' צבאות. ויהי חי, (ישעה סט) בה אמר ה' השמים כסאי זהארץ הדום רגלי.

בְּנִין עלאה, **שְׁתִי** רגלי חי, לי רבתא, י' לה' זעירטא, ה' לתיו, ו' לו', ו' לד', הדא הוּא דנפיק מעלהה. תחות ברסיה יקרה, מאבן טבא

לשון הקודש

זהמלה של לא יעקב יאמיר עוד שמק כי בחוקים בין שונאים, והסתלקה המלכה מן המלך והתרחקה ממנה, הוא ישירה אם ישראל, באשר מתרבאар בסברא. ישראל יעקב - זה עליון מזה, ובגללם היה משה חוק משני צדריו ממשמו הקדוש, אחד רחמים בדין, ואחד דין כסאי זהארץ הדום רגלי.

וּפֹזֶד (במדבר כט) לא הביט און בייעקב ולא ראה עמל בישראל - משאנו בגולות

בָּאָרֶץ מִצְרִים. הִיינוּ דְכַתִּיב, (ישעה יט) וְגַنְגַת ה' אֶת
מִצְרִים וְנוּן, ב' פְרִישָׁא. (ישעה כו) בַי טַל אֹרוֹת טֶלֶךְ
א' בְגַיּוֹן פְרִישָׁא.

וּבְגַיּוֹן דָא מִתְחַלֵּף בְּחִדָּא, ב' פְרִישָׁא גַלוֹתָא, א'
פְרִישָׁא קְדֻמִיתָא. הֲא חִזֵּי, מַאי דְכַתִּיב, (ישעה
כ) בֵית יַעֲקֹב לְבוֹ וְגַלְכָה בָאָור ה', בְגַלוֹתָא, אַתְוֹן
דְאַתְגּוֹר עַלְיהֹן, עַל חֹבֵיהָן, בְקוֹשְׁטָא בְדִינָא חִיוֹן,
בְאֹרְיִיתָא תְקִנְתָּא, וְתְפָקוֹן מִן חִמְרָא טִינָא, דְהִיא
גַלוֹתָא, וְתְהַבּוּ לְנַחְרָא דִין.

א' רְצֹנוֹ לֹוֶר בָּאָרֶץ, אַתְצִפִי אָתָא בְתִינְגָּא
דְסִיפְרָא דְאֹרְיִיתָא. וְאַגָּא אַתְפָלָג בָּאָרֶץ, בָּאָרֶץ
אָתָ מִשְׁבָח בְתִינְגָּא דְסִפְרָא דְאֹרְיִיתָא, ר"ץ מִתְלָפִין
בְּחִדָּא גַלוֹתָא. מַאי גַלוֹתָא דְמִצְרָא. אַרְבע (דף ריב ע"ב)
מַאֲהָ שְׁנִין הָוֹה אָמֵר לְאַבְרָהָם, דִיהָא גַלוֹתָא לְבָנָהִי

לשון הקודש

חַטָּאתָם, בְאַמְתָה בְדִין הִי. בְתוֹרָה יִשְׁתַּחַווּ
תְקִנָה, וְתַצְאוּ מְחַמֵּר הַטִּיט, שְׁהִיא גַלוֹת,
וְתַלְבּוּ לְאָור ה'. א', רְצֹנוֹ לֹוֶר בָּאָרֶץ, נְרָאִית בָּאָה
בְגֻרוֹת סְפִר הַתּוֹרָה, וְהָם מִתְחַלְקִים
בָּאָרֶץ בָּאָרֶץ אַתָּה מוֹצִיא בְגֻרוֹת סְפִר
הַתּוֹרָה, ר"ץ מִתְחַבְּרִים בָאָחָד גַלוֹת. מַה
שְׁבִתוֹב וְגַנְגַת ה' אֶת מִצְרִים וְנוּן, שְׁתַי
חַלְקוֹת. בַי טַל אֹרוֹת טֶלֶךְ – מִשּׁוּם
חַלְקָה אַחַת.

וְלֹבֶן מִתְחַלְפִים בָאָחָד. ב' הַפְרֹוּשׁ עַל
הַגְלוֹת, א' הַפְרֹוּשׁ הַרְאָזְוֹן. בָא רָאָה מַה
שְׁבִתוֹב, בֵית יַעֲקֹב לְבוֹ וְגַלְכָה בָאָור ה',
בְגַלוֹת, הָאוֹתִיות שְׁנָנוּר עַלְיהָן עַל

בְּמִצְרָאִי, וְכִי הוּא מַגִּתָּא יְתֵהּוֹן, מַאֲתָנוֹ וַתְשֻׁעֵין
שְׁגַנְיוֹ הָוּ.

תָא חִזֵּי, וַיָּמָת יוֹסֵף בֶן מַאֲה וַעֲשֵר שָׁנִים. **רַבִּי**
שְׁמֻעוֹן פָּתַח וָאמַר, (ישעה ז) הַגָּה הַעֲלָמָה הָרָה
יְוֹלֶדֶת בָּנוֹ וְקָרָאת שְׁמוֹ עַמְנוֹאֵל, עֲדָוי וְלִידָה,
דְּאַתְמָלֵי לְגַלְוֹוָן וְעַקְתָּן סְגִיאָן וְעִידָן בִּישָׁוֹן. וְאַפְעַל
גַּב דִּיהוּ בְּאַלְיָן, מַטְרוֹזִינִיתָא אָזְדַעֲזָעַת וְאַתְרַחַקָת מִן
בְּעַלְהָ, תָהָא עַמְנָא בְּגַלְוֹתָא. בֶן מַאֲה וַעֲשֵר הָוּה
גַּלוֹפָא דְאַתְוֹסָף, יְתַרְעֵי לְמַיְמָר וְהָוּה עַבְרָן מִן גַּלוֹתָא
מַאֲה וַעֲשֵר שָׁנִין, וַמַּאֲתָנוֹ וַתְשֻׁעֵין, הָוּי אַרְבָּע מַאֲה
שָׁנִין, וְלֹא אַתְמָנֵי גַּלוֹתָא דִיעָקָב, אֶלָּא מִדְמִית יוֹסֵף.

וַיְהִי יְמִי יְعָקָב שְׁנֵי חִיּוֹ שְׁבַע שָׁנִים וְאַרְבָּעִים וַמִּאת
שָׁנָה, הָבָא רָזָא בְּגַלְוֹתָא בְּמַנִּינָא, תְּקוּנָתָא
יְהֹוָן בְּנֵיָא דְאַתְגָּלֵין בְּמַכְיָלָתָא דְדִינָא תְּלַתָּא גַּלוֹן.

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

בְּמִצְרָיִם, וּבְשָׁהִירָה מוֹנָה אֹתָם, מַאֲתִים
וַתְשֻׁעֵים שָׁנִים הָיִוּ.
בָא רָאָה, וַיָּמָת יוֹסֵף בֶן מַאֲה וַעֲשֵר
שָׁנִים. **רַבִּי שְׁמֻעוֹן** פָּתַח וָאמַר, (ישעה ז)
הַגָּה הַעֲלָמָה הָרָה וְיָלְדָתָ בָן וְקָרָאת שְׁמוֹ
עַמְנוֹאֵל. הָרִיזָן וְלַדָה, שְׁנַתְמָלָאוּ לְגַלְיוֹת
וְלִצְרוֹת רְבוֹת וְעֲדָגִים רְעִים. וְאַפְעַל גַּב
שִׁיחָה עַמְנָא, הַמְלָבָה מִזְדַעַת

קדמָאָה דְמַצְרָאִי, דְאַתְמָתֵל בְשֻׁבָע שְׁנִין. רבִי חִיא פָתָח וֹאמֶר, (שיר השירים כ) **הַשְׁבָעָתִי אֲתֶכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלָם בָּצְבָאות או בְּאַיּוֹת וָגוֹ.**

רַבִי שְׁמֻעוֹן אָמַר מִחְכָא, (ירמיה לא) **מַרְחֹק ה'** נְרָא
לִי וְאַהֲבָת עֹזֶל אֲהַבְתִיך וָגוֹ. **הַכָא רַזְא**
בָגְלוֹתָא תְקִנְתָא יְהוֹן בְּנוֹתִי דִישְׂרָאֵל. **מִשְׁתְּרֵי גָלִילָא**
וַיִּתְרַעֵי לְמַימָר, יְהוֹן בְּנֵיתָ קָדִישָׁא **דְאַתְגָלוֹן עַל**
הַזְבִּיהָוֹן בְּדִינָא, **שְׁנִין סְגִיאַין יְהָא.** (ויקרא יט) **שְׁבֻע**
בְחַטָאתֵיכֶם, (בראשית ד) **כִי שְׁבָעָתִים יוֹקָם קַיּוֹן, בָגְלוֹתָא**
קָדָמָה דְמַצְרָאִי, דְהִיא זְעִירָא.

תְנִינָא, גָלוֹתָא דְשׁוֹפְטִים, דְאַתְמָתֵל לְאַרְבָעִים
שְׁנִין, בְשֻׁבָע דְאַינָהו סְגִיאַי מִגִיה. **תְלִיתָאִי,**
גָלוֹתָא דְאַנְן בִּיה אַרְיכָא, **דְאַתְמָתֵל לְמָאָה שְׁנִין,**
לְאַרְבָעִין וְהִינְנוּ דָגָלִי עַלְאָה דָאָמֶר (דניאל יב) **וַיִּמְעַת**

לשון הקודש

במנין, תקוני הַגְּלִילִות שַׁיִיחַיו הַבְּנִים
במדת הַדִין שֶׁלְשׁ גָלִילִות. ראשונה של
מצרים, שנmodels בשביע שניות. רבִי חִיא
פתח ואמיר, (שיר ט) השבעתי אתכם بنوت
ירושלם בצבאות או באילות וגו.

שְׁנִית – גָלוֹת השופטים שנמשלה
לארבעים שנים, בשבע שנים רבעים רביהם
מןנו. **שְׁלִישִׁית** – הַגְּלוּת שָׁאנוּ בָת,
ארבה, שנמשלה למאה שנים,
ישראל משלרים מגליות, ויתרzahl

הוֹסֵר הַתְּמִיד וְלִתְתָּ שְׁקוֹץ שׂוּמָם וְגוּ':
 וַיַּקְרֹבוּ יְמִי יִשְׂרָאֵל לְמוֹת. רַبִּי חִזְקִיהָ אָמַר, חַמְא
 דָא עֲקָתָא דְגָלוֹתָא דְהֹוה עֶרֶען לְבָנוֹהִי,
 קְרִיבָא אֲנָפְשִׁיה וְדַחֲיקָת לְמִמְתָּא, לֹא אֲשַׁתָּאָר חַי
 בְּדַהֲוה נְחִית מַדְרָגִין, בְּדִיל חֻבְּיָהָן דִּיִשְׂרָאֵל, לֹא
 נְחִית עַמְהָזָן בְּגָלוֹתָא, וְבָאָה חַוְלָקָהָזָן, דָאִי לֹא נְחִית
 עַמְהָזָן בְּגָלוֹתָא, אֲשַׁתָּאָרָן בְּגַי עַמְמִיאָ, וְאַתָּ אָמְרָת
 (ישעה ט) מַהֲזָע בָּאָתִי וְאַיִן אִישׁ קְרָאָתִי וְאַיִן עֹזָה.
 וְאַיִן עֹזָה, דָא יִשְׂרָאֵל, בָּאָתִי וְאַיִן אִישׁ, דָא שְׁבִינָה.
 הַקְצֹור קְצָרָה יְדֵי מִפְדּוֹת וְאָם אֵין בַּי כְּחָ לְהַצִּיל
 הָן בְּגָעָרָתִי אַחֲרִיב יִם אֲשִׁים נְהָרוֹת מַדְבָּר. קְדָשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא יְהָב חַוְלָקָא לִיִּשְׂרָאֵל דָלָא יְשָׁלוֹט
 רְבָרְבָּנָא אַחֲרָא בְּהָזָן. נְחָתוּ לְגָלוֹתָא, שְׁכִינָתָא עַמְהָזָן
 וְהַזָּא רְחִיק מִמְּטוֹרָנוֹתָא:

לשון הקודש

לְאַרְבָּעִים. וְהַיָּנוּ שְׁגָלָה הַעַלְיוֹן שָׁאָמֵר
 (הניאל יט) וּמִעַת הוֹסֵר הַתְּמִיד וְלִתְתָּ שְׁקוֹץ
 שָׁמָם וְגוּ'.
 וַיַּקְרֹבוּ יְמִי יִשְׂרָאֵל לְמוֹת. רַבִּי חִזְקִיהָ
 אָמַר, רָאָה צָרָה וּשְׁל הַגָּלוֹת שְׁהִיְתָה
 קוּרָאת לְבָנָיו קְרָבָה עַל גַּפְשׁוֹ וְדַחֲקָה
 לְמוֹת, לֹא נְשָׁאָר חַי. בְּשַׁהֲהָ יָרַד
 מַדְרָגָות מְשׁוּם חַטָּאי יִשְׂרָאֵל, לֹא יָרַד
 עַמִּים בְּגָלוֹת. אֲשֶׁר יָרַד קָלָקָם. שָׁאָם לֹא יָרַד
 עַמִּים בְּגָלוֹת, יִשְׁאָרוּ בֵין הָעָמִים, וְאַתָּה

וְהַזָּא רְחִיק מִמְּטוֹרָנוֹתָא:

וַיִּקְרָא לְבָנָו לֵוִיסָף וַיֹּאמֶר לוֹ אֵם נָא מִצְאָתִי חַזְׁעִינִיךְ, חַקְרֵית בְּגֹזְהִי בְּלַהּוֹן, וַיֹּאמֶר לְהֹזְן עֲקָתָנוֹ סְגִיאַין, בִּישְׁוֹן רְבָרְבִּין, חַמִּית לְמַיְעֵל לְדִרְבִּין אַשְׁבָּחָן רְחַמִּי עַלְּאֵי.

וְאֵי אַתָּעַן בְּעָזָן לְמַיְפָק מִבְּלָעָתָא, קִימָנוֹ לֵי, וְהַבּוֹ בִּינְגָנָא רְבָזָן עַלְמָא וְתַעֲבָדָן קְשׁוֹט וְדִינָא, וְתַהְיוּ בְּאַבְהָתְכָן, וְפָקִידִי בְּכָל דָּר וְדָר דִּינִיתִי בְּתִרְבָּזָן, וְאֵי אַתָּעַן בְּעָזָן לְמַעַבְדָּהִי, תַּפְקִינוֹן מִבְּלָעָתָא דִּינִיתִי עַלְיָבָזָן.

רְבִי שְׁמֻעוֹן אָמָר, (עמוס ח) וְהַצִּינוּ בְשַׁעַר מִשְׁפָט אֹילִי יְחִינֵן ה' אֱלֹהִי צְבָאות שְׁאָרִית יוֹסֵף. וְאֵי תַעֲבָדָן הַבִּי, לֹא תַקְבְּרוּן חַד מִן בְּרִי, אֶלְאֶלְא אָתִי תַּתְוִבוּן לְאַרְעָכוֹן בְּשַׁלְמָא.

הַדָּא הוּא דְכַתִּיב, (בראשית כד) שִׁים נָא יְדָךְ תַּתְתַּת יְרִבִּי,

לשון הקודש

וַיִּקְרָא לְבָנָו לֵוִיסָף וַיֹּאמֶר לוֹ אֵם נָא מִצְאָתִי חַזְׁעִינִיךְ. חַקְרֵית בְּגֹזְהִי בְּלַהּוֹן, וַיֹּאמֶר לְהָמָן: צְרוֹתָה רְבָות, רְעוֹתָה גְּדוּלָות, אֲנִי רֹאֶה לְבָא עַל דָּרוֹתֵיכֶם נְמִצָּאוֹ רְחִמִּים עַלְיוּנִים. וְאֵם אַתָּם רֹצִים לְעַשּׂוֹת כֵּה, תִּצְאֵו מִבְּלָעָתָא שְׁתַבָּא עַלְיָכֶם. **רְבִי** שְׁמֻעוֹן אָמָר, (עמוס ח) וְהַצִּינוּ בְשַׁעַר מִשְׁפָט אֹילִי יְחִינֵן ה' אֱלֹהִי צְבָאות שְׁאָרִית יוֹסֵף. וְאֵם תַּעֲשֵׂו כֵּה, לֹא תַקְבְּרוּ אֶחָד מִן בְּנֵי, אֶלְאֶלְא אָתִי תַּשׁׁבוּ לְאַרְצֵיכֶם בְּשַׁלּוּם. **זָהָי** שְׁבָתוֹב (בראשית כד) שִׁים נָא יְדָךְ תַּתְתַּת יְרִבִּי. מַהוּ יְדָךְ? פָּתָח וְאָמָר, (תהלים מה) בְּכָל דָּר וְדָר שִׁילְבּוֹ אַחֲרֵיכֶם. וְאֵם אַתָּם

מהו יְדָה. פֶתַח וְאָמֵר, (תהלים מה) חֲגֹר תְּרֵבֶך עַל יְדָך גָבֹור הַזָּהָד וְהַדְּרָה, סִינְפָא דְקָאי בָה חַסְד וְאָמָת, תְּרֵין סְפִירָן, וְלֹא שְׁבָקֵין דָא לְדָא. וְעַל דָא אָמֵר, (תהלים פט) חַסְד וְאָמָת יַקְרָמו פְנֵיך, (אייה ז) פָנִי ה' חַלְקָם. וְאֵי הוּ טְבָאָן בְּנוֹהָי, וְעַבְידָיו מַה דְקִיְמָו, לֹא מִתְחַד מְבָנֵיְהו בְמִצְרָאי, דְכָל טָב וְטָב דְגָזִיר שְׁמָא דְאַלְהָא עַל אִינְשָׁא, לֹא הָנוּ אַלְא עַל דִיהּוֹן טְבִין. וְאֵי לֹא, לֹא. בָמָה דָאָמֵר דָוִיד, (מלכים א ב) לְמַעַן יַקְיָם ה' אַת דָבָרו אֲשֶר דָבָר עַלְיִ לְאָמֵר אָם יִשְׁמְרוּ בְגִינֵיך אַת דָרְכָם לְלַכְתָ לְפָנֵי בְאָמָת. וְאֵי לֹא, לֹא.

תָא חַוי, בָמָה הוּא עַדְיף רְזָחָא דְאָבָא מְרוֹזָחָא דְבָרָא. דְרוֹזָחָא דְאָבָא הוּא רְזָחָא דְבָרָא, רְזָחָא מְרוֹזָחָא סְלָקָא. וְאֵי סִיעַת אַוִירָא אַחֲרָא בְרוֹזָחָא, לֹא נִפְיק שְׁלִים. (דף ריג ע"א) דָהָא חַסְיר הוּא בְהָאי

לשון הקודש

חֲגֹר תְּרֵבֶך עַל יְדָך גָבֹור הַזָּהָד וְהַדְּרָה. תְּרֵב שְׁשָׁבָה חַסְד וְאָמָת, שְׁתִי סְפִירֹת, וְלֹא עֻזְבִים זֶה אַת זֶה. וְלֹכְן אָמֵר חַסְד וְאָמָת יַקְרָמו פְנֵיך, (אייה ז) פָנִי ה' חַלְקָם. וְאֵם יְהִי בְנֵינו טוֹבִים וְעוֹשִׂים מַה

בָא רָאה בָמָה הוּא עַדְיף רָוח הָאָב מְרוֹחָה הַבָן, שְׁרוֹחָה הָאָב הוּא רָוח הַבָן, רָוח שְׁנַשְׁבָעָג, לֹא מֵאָחָד מְבָנֵיהם בְמִצְרָים, שְׁכָל טָב וְטוֹב שְׁגֹנָר שֵם הָאָלוֹהָה עַל אָנָשִׁים, אַיִן אַלְא עַל שִׁיחָיו טוֹבִים, וְאֵם